

**UCHWAŁA Nr XXV/296/14
RADY POWIATU MIŃSKIEGO
z dnia 5 marca 2014 r.**

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej na lata 2014 –2016

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz.595 z późn. zm.) oraz art.112 ust.13 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Program Aktywności Lokalnej na lata 2014 - 2016” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU
(M. Krusiewicz)
Miroslaw Krusiewicz

pp

Załącznik do
UCHWAŁY Nr XXV/296/14
RADY POWIATU MIŃSKIEGO
z dnia 5 marca 2014 r.

Program Aktywności Lokalnej na lata 2014 – 2016

Mińsk Mazowiecki – marzec 2014 r.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
III. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ	5
1. CELE SZCZEGÓLOWE:	5
IV. KIERUNKI DZIAŁAŃ	5
V. ZAŁOŻENIA PROGRAMU:	6
VI. MIEJSCE I ZAKRES PROGRAMU	6
VII. CZAS REALIZACJI	6
VIII. ODBIORCY PROGRAMU:	6
XIX. METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU	6
X. PRZEWIDZIANE EFEKTY	7
XI. FINANSOWANIE PROGRAMU	8
XII. MONITORING I EWALUACJA	8
XIII. PODZIAŁ ODPOWIEDZIALNOŚCI	8

I. Wprowadzenie

Program Aktywności Lokalnej, obowiązujący w powiecie Mińskim w latach 2009-2013 umożliwił pozyskanie środków na realizację niektórych działań pochodzących z Europejskiego Funduszu Społecznego. Dokument niniejszy, będący kontynuacją ww. Programu również posłuży pozyskiwaniu środków na realizację z zadań w nim określonych. Zgodnie z ustawą o samorządzie powiat realizuje określone zadania z zakresu pomocy społecznej. Jednym z podstawowych zadań jest integracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Podejmowane działania powinny mieć zatem na celu wsparcie i umożliwienie przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych wykraczających poza własne możliwości osób objętych programem. Program Aktywności Lokalnej wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnych i grup społecznych oraz wyznacza kierunki działań w zakresie aktywizacji lokalnej mieszkańców powiatu mińskiego, mające na celu wzmocnienie podmiotowości mieszkańców mińskiego, jak również stworzenie warunków dla rozwoju instytucji społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnienia spójności społecznej i terytorialnej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego. Program Aktywności Lokalnej jest jednym z form aktywnej integracji. Ma na celu aktywizację społeczną i rozwiązywanie problemów danej społeczności lokalnej za pomocą działań o charakterze aktywizacyjnym skierowanych do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją życia społecznego. Podczas realizacji Programu stosuje się szereg instrumentów aktywizacyjnych: społecznych, edukacyjnych i integracyjnych. Działania mają na celu integrację ze społeczeństwem, a także rozwinięcie szeroko pojętej świadomości społecznej umożliwiającej partycypowanie w życiu społecznym, oraz rozwinięcie umiejętności określenia swojego miejsca w środowisku lokalnym i wypełniania ról społecznych. Od 2008r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie realizuje projekt systemowy pn. „Wsparcie na starcie” wykorzystując jako narzędzie Program Aktywności Lokalnej obejmujący rodziny zastępcze oraz wolontariuszy. Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Program Aktywności Lokalnej, obowiązujący w powiecie Mińskim w latach 2009-2013 pozwolił na wypracowanie metod pracy w środowisku lokalnym, które będą wykorzystane w latach 2014-2016. Obecny Program Aktywności Lokalnej obejmował będzie wsparciem rodziny zastępcze zamieszkujące na terenie powiatu mińskiego, wsparciem objęte zostaną również osoby świadczące pomoc wszystkim potrzebującym tj. wolontariusze z terenu powiatu. Skoncentrowanie pomocy wokół ww. grup wynika z sytuacji osób korzystających z usług Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim. Diagnozę taką przeprowadzono na okoliczność projektu systemowego „Wsparcie na starcie” w latach 2012-2014 gdzie zdiagnozowano m.in. niskie umiejętności wychowawcze i społeczne rodzin zastępczych. Często trudna sytuacja rodzinna wynika z zagubienia, bierności. Kompleksowe wsparcie rodzin ma na celu podniesienie kompetencji społecznych, edukacyjnych zmierzających do nabycia wiedzy, umiejętności i postaw umożliwiających bardziej samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie. Niedoczniona wydaje się być w tym wszystkim pomoc wolontariuszom którzy gotowi są świadczyć pomoc ww. czy chociażby osobom niepełnosprawnym, starszym itp.

II Zgodność z dokumentami strategicznymi

Program Aktywności Lokalnej jest odpowiedzią na cel, jaki został określony w Strategii Lizbońskiej dotyczący spójności społecznej i realizujący się w kształtowaniu nowego aktywnego państwa socjalnego. Program Aktywności Lokalnej jest też odpowiedzią na wyzwania stawiane w Strategii Rozwoju Kraju 2007 – 2015, w której czytamy: „Jednym z elementów Strategii jest budowanie zintegrowanych i obywatelsko świadomych wspólnot przede wszystkim na poziomie lokalnym. Ważne jest wspieranie inicjatyw w zakresie lokalnego rozwoju /../. Istotnym celem rządu i samorządu terytorialnego powinno być umacnianie kapitału społecznego oraz wspieranie społeczeństwa obywatelskiego – możliwości artykulacji interesów i potrzeb obywateli oraz działania na rzecz ich realizacji m.in. poprzez społeczną samoorganizację. Potrzebne będzie kształtowanie infrastruktury obywatelskiej takiej, jak np. centra wolontariatu, dostęp do bezpłatnego poradnictwa obywatelskiego i informacji oraz miejsca, gdzie inkubować się mogą inicjatywy obywatelskie. System ładu publicznego i bezpieczeństwa będzie oparty o współpracę władz centralnych z samorządem terytorialnym oraz wspólnotami lokalnymi.”

Program Aktywności Lokalnej stanowi uzupełnienie Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 –2016.

Program wpisuje się w Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje wynikają i są kompatybilnymi z następującymi dokumentami:

USTAWĄ Z DNIA 12 MARCA 2004 R. O POMOCY SPOŁECZNEJ

Która stanowi: „Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem” (art.3 pkt.2).

NARODOWĄ STRATEGIĄ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ DLA POLSKI

Celem założonym w powyższej strategii jest: „wspieranie integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie” (str.10). Cel ten ma być osiągnięty przez: „zachęcanie wszystkich obywateli do społecznej odpowiedzialności i aktywnego zaangażowania w walce przeciw społecznemu wykluczeniu” (str. 11). „Promowanie i motywowanie do działania przez same osoby zagrożone wykluczeniem lub wykluczone. Promowanie i motywowanie do pracy społecznej na rzecz integracji swego środowiska, pomocy osobom zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz samopomocy” (str. 64).

PROGRAMEM OPERACYJNYM KAPITAŁ LUDZKI NARODOWE STRATEGICZNE
RAMY ODNIESIENIA 2007 – 2013

W którym mowa o rozwijaniu i wdrażaniu „w instytucjach pomocy społecznej instrumentów i narzędzi aktywnej integracji (np. kontrakty socjalne, **programy aktywności lokalnej**, instrumenty wsparcia osób niepełnosprawnych), skierowanych do osób doświadczających wykluczenia społecznego” (str. 156).

STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

W której ujęto, jako jeden z celów: „Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz kształtowanie wizerunku regionu”. Dalej czytamy: „Rozwój kreatywnego i obywatelskiego społeczeństwa będzie ważną determinantą rozwoju województwa. Przyczyni się do wzrostu jego konkurencyjności i aktywności obywatelskiej jego mieszkańców /.../

Cel ten będzie realizowany poprzez następujące działania:

- inicjowanie i wspieranie działań służących kształtowaniu postaw obywatelskich;
- wspieranie promocji działań prospołecznych, wolontariackich i filantropijnych” (str. 55).

POWIATOWĄ STRATEGIĄ ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2006 – 2016

W powyższym dokumencie jako cel strategiczny przyjęto m.in.: „Stworzenie społeczności lokalnej możliwego pozytywnego rozwiązania trudnych sytuacji życiowych, przy zapewnieniu dialogu społecznego i współpracy wszystkich partnerów z wykorzystaniem wszystkich dostępnych zasobów, możliwości i wiedzy” (str. 86).

III. Cele Programu Aktywności Lokalnej

Celem Programu Aktywności Lokalnej jest wzrost aktywności społecznej, edukacyjnej, zdrowotnej oraz zawodowej mieszkańców powiatu mińskiego z szczególnym uwzględnieniem środowisk osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1. Cele szczegółowe:

1. Rozwój osobistych umiejętności, zdolności i poziomu wiedzy umożliwiających wszechstronny rozwój człowieka niezależnie od wieku, płci, stanu zdrowia, sytuacji rodzinnej, ekonomicznej i zawodowej,
2. Integracja społeczna mieszkańców powiatu rozwój aktywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i dorosłych szczególnie pochodzących z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
3. Wsparcie postaw obywatelskich poprzez promocję działań prospołecznych, dostęp do informacji, kultury i wiedzy,
4. Poprawa jakości życia poprzez zaspokojenie potrzeb życiowych i wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich i społecznych,
5. Aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia
6. Stworzenie płaszczyzny dialogu społecznego.

IV. Kierunki działań

1. Promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną,
2. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i lokalną społecznością,
3. Wspieranie lokalnych liderów poprzez pomoc techniczną i dostęp do informacji,
4. Poprawę dostępu do informacji publicznej,
5. Wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup wsparcia, samopomocy oraz grup edukacyjnych,
6. Stworzenie i realizacja programu Powiatowego Centrum Wolontariatu
7. Systematyczne badanie potrzeb mieszkańców,
8. Organizowanie i finansowanie czynnego uczestnictwa w instrumentach aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej mającej doprowadzić do poprawy

- dostępu do praw i usług społecznych osób umożliwiające im powrót do zatrudnienia lub innych form zarobkowych,
9. Inne wynikające z aktualnych potrzeb i zgodne z celami programu.

V. Założenia Programu:

1. Aktywizowanie społeczności lokalnej
2. Otwartość społeczeństwa i instytucji na potrzeby środowiska lokalnego
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
4. Współdziałanie instytucji, organizacji pozarządowych i służb,
5. Podejmowanie działań wielokierunkowych

VI. Miejsce i zakres programu

Obszar powiatu mińskiego. W szczególnych sytuacjach realizacja Programu będzie możliwa poza granicami powiatu.

VII. Czas realizacji

Program Aktywności Lokalnej realizowany będzie w okresie luty 2014 – grudzień 2016

VIII. Odbiorcy Programu:

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do mieszkańców powiatu mińskiego, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej a w szczególności osób korzystających z pomocy społecznej objętych wsparciem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim, grup społecznych, osób z konkretnego środowiska

XIX. Metody pracy wykorzystywane do realizacji programu

W ramach programu przewiduje się zastosowanie:

- 1) **środowiskowej pracy socjalnej**, która jest działaniem realizowanym przez pracownika socjalnego lub inną osobę, mającym na celu pomoc osobom i rodzinom w środowisku we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi (czas trwania: przez cały okres realizacji),
- 2) **instrumentów aktywnej integracji**, będących zespołem instrumentów o charakterze aktywizacyjnym, mających doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie im zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód napotykanych przez osoby i rodziny w procesie dostępu do praw i usług społecznych, a przez to wspierających ich powrót do zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Katalog instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej, które zawarte są w „Zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki” W ramach Programu Aktywności Lokalnej wykorzystane zostaną gł. instrumenty aktywizacji społecznej:

- organizacja i funkcjonowanie grup samopomocowych dla rodzin zastępczych (zawodowych i niezawodowych) (czas trwania: przez cały okres realizacji),
- organizacja i finansowanie treningów kompetencji i umiejętności wychowawczych i społecznych, w tym kosztów zatrudnienia i działania osoby prowadzącej klub lub grupę (czas trwania: miesiąc październik),
- organizacja i finansowanie kosztów wolontariatu, zgodnie z przepisami o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz kosztów zatrudnienia osoby prowadzącej klub wolontariuszy (czas trwania: przez cały okres realizacji),
- organizacja i finansowanie szkoleń dla wolontariuszy (czas trwania: przez cały okres realizacji),
- okolicznościowe spotkania integracyjne między innymi o charakterze edukacyjnym, sportowym, rozrywkowym z uwzględnieniem kalendarza świąt państwowych, kościelnych, rodzinnych, lokalnych (np. spotkanie z Mikołajem, spotkania przedświąteczne, uroczystości powiatowe) (czas trwania: min. jedno na rok),
- jednorazowe lub cykliczne spotkania z przedstawicielami nauki, sztuki i szeroko pojętej kultury (czas trwania: min. jedno na rok);
- organizacja konkursów o różnorodnej tematyce zachęcających do pogłębienia wiedzy ogólnej i specjalistycznej z uwzględnieniem kategorii wiekowych (dzieci, młodzież, dorośli) (czas trwania: min. jedno na rok),
- współpraca z instytucjami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży (dotyczy otoczenia Uczestników Projektu) (czas trwania: przez cały okres realizacji);

W zależności od bieżących potrzeb w realizacji Programu Aktywności Lokalnej możliwe jest także wykorzystanie pozostałych instrumentów aktywnej integracji wymienionych w „Zasadach przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki”

3) działań o charakterze środowiskowym, stanowiących inicjatywy integracyjne obejmujące:

- organizację wyjazdu do teatru dla uczestników/-ek projektu ich najbliższego otoczenia (czas realizacji: min. jeden na rok)
 - organizację szkoleń nt. Pierwszej pomocy przedmedycznej (min. jedno na rok),
 - organizacji spotkań edukacyjnych np. z dziedziny savoir vivre (czas realizacji: wrzesień-październik)
1. Miejskie i gminne ośrodki kultury

X. Przewidziane efekty

1. Funkcjonowanie Powiatowego Centrum Wolontariatu – miejsca które służy ożywieniu i integracji społeczności
2. Zwiększenie kompetencji rodzicielskich osób uczęszczających na grupę samopomocową i warsztaty kompetencji wychowawczych
3. Zwiększenie kompetencji społecznych i umiejętności społecznych uczestników projektu
4. Zwiększenie integracji społecznej uczestników projektu z najbliższym otoczeniem
5. Stworzenie płaszczyzny zaangażowania mieszkańców,
6. Wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności za procesy w niej zachodzące,

7. Wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych
8. Aktywizacja osób wykluczonych społecznie
9. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

XI. Finansowanie programu

- Wskazane w Programie Aktywności Lokalnej działania będą realizowane w kontekście wykorzystania funduszy z Unii Europejskiej w ramach projektu systemowego „Wsparcie na starcie” realizowanego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, w obszarze Priorytetu VII Promocja integracji społecznej, działania 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, poddziałania 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie.
- Dla właściwej realizacji celów PAL możliwe jest pozyskiwanie środków finansowych i rzeczowych między innymi ze Środków własnych budżetu samorządu terytorialnego, dotacji, innych źródeł prywatnych

XII. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja prowadzone będą na bieżąco przez realizatorów programu. Celem będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, które pozwolą zmierzyć poziom osiągniętego postępu w projekcie i porównania go z założonym planem a także pozwolą wskazać na ewentualną potrzebę podjęcia działań korygujących.

Dane zebrane zostaną w formie sprawozdania które instytucja realizująca projekt zobowiązana jest przekazać Zarządowi i Radzie Powiatu Mińskiego najpóźniej na koniec roku kalendarzowego w których program obowiązywał.

Na koniec realizacji programowania zostanie dokonane podsumowanie i ocena efektywności Powiatowego Programu Aktywności Lokalnej w postaci raportu końcowego opracowanego przez zespół realizatorów programu (na podstawie ankiet ewaluacyjnych)

XIII. Podział odpowiedzialności

Osobą odpowiedzialną za realizację Programu Aktywności Lokalnej jest koordynator projektu zatrudniony przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim. Realizuje swoje działania w porozumieniu z dyrektorem PCPR oraz pracownikami socjalnymi i personelem projektu.

PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIĄTU
M. Krusiewicz
Miroslaw Krusiewicz

Niniejszy dokument został przygotowany przez:
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim
Mińsk Mazowiecki, marzec 2014 r.